НҰРА

Еженедельная газета Нуринского района

№ 23 (4684)
СУББОТА,
9 июня
2001 года

Газета издается с 1 мая 1963 года | ГАЗЕТА ВЫХОДИТ НА КАЗАХСКОМ И РУССКОМ ЯЗЫКАХ | ЦЕНА ДОГОВОРНАЯ

В районном акимате

Состоялось заседание коллегии при акиме района, на котором были рассмотрены итоги отопительного сезона за 2000-2001 годы и задачи районного акимата по подготовке к новому осенне-зимнему периоду 2001-2002 годов.

В работе коллегии приняли участие акимы поселка и сел, руководители хозяйств, предприятий, учреждений и организаций. Открыл и вел заседание аким района Д.М. Кусаинов.

С подробной информацией по данному вопросу выступил заместитель акима района Б.Б. Кощегулов.

— В результате принятых организационно-практических мер аппаратом акима района, благодаря активному участию руководителей хозяйств и всего актива в прошлом году все объекты жизнеобеспечения работали в нормальном режиме и наш район среди сельских районов области по рейтингу за отопительный сезон занял третье место,— сказал Б.Б. Кощегулов. — В районе проведена система мер по оптимизации теплоснабжения и сейчас все объекты социальной сферы переведены на автономную систему отопления с применением твердого топлива, которая дала большой финансово-экономический эффект. В настоящее время построены и действуют на термосифонной основе котельные в 9-ти школах района. Из 31 котельной АСО на 4 объектах был проведен капитальный ремонт на сумму одного миллиона тенге, из них в 3 школах котельные были построены на термосифонной основе, в 12 котельных произведен средний ремонт, в остальных — текущий. Своевременно для каждого объекта было завезено 8335 тонн угля, в том числе с Куучекинского угольного разреза 6545 тонн и с ОАО "Шубаркульский разрез" 1840 тонн. Весь объем угля был перевезен Киевским АТП. Произведен ремонт водопроводной трассы в 0,2 км, теплотрассы 0,5 км, линий электропередач 62 км и в 2 подстанциях. Всего выполнен объем капитального ремонта на сумму 4,3 млн. тенге. В нормальном содержании объектов, обеспечении их теплом большую помощь оказывают руководители хозяйств ПК "Шахтерское" — Г.Г. Прокоп, ТОО "Пржевальское" — Э.Б. Таттыбаев, ТОО "Кайнар" — С.А. Ныгметов, ТОО "Жартас" — Д.О. Намысов, ТОО "Черниговское" — С.Н. Калденов и др.

Для нормального теплообеспечения 2001-2002 годов объектам бюджетной сферы необходимо 9094 тонны угля, из них 7354 необходимо вывести с АО "Борлы" и 1740 тонн с ОАО "Шубаркульский разрез". В текущем году будет произведен капитальный ремонт котельных в Кировской, Байтуганской, Нуринской и Баршинской средних школах. Планируется произвести капитальный ремонт тепловых сетей 0,2 км и водопровода 0,7 км.

Однако есть и проблемы, которые требуют своего решения — это устойчивое обеспечение сел и объектов энергоснабжением. Поэтому образована служба по сбору услуг в каждом населенном пункте, введены единицы контролеров, на заседаниях штаба заслушивается состояние сбора за услуги электроэнергии, проводится аналитическая работа о состоянии платежеспособности населения. В сборе услуг определенную помощь оказывают акимы поселков и сел района. За 5 месяцев отопительного сезона было собрано всего 24 млн. тенге. Однако есть еще ряд проблем по уменьшению технической потери, которые из-за отдаленности населенных пунктов в сельской местности превышают установленные нормативы. Не до конца проведена оптимизация сетей, не полностью произведена замена больших трансформаторов тока, не во всех КТП установлены счетчики, которые ведут к большим техническим потерям,— подчеркнул заместитель акима района.

Далее Бекет Бекпаевич остановился на вопросах обеспечения устойчивой телефонной связи и состояния дорог.

— Прошедшая зима еще раз показала, что в этих делах есть существенные недоработки: не было устойчивой связи, отсутствовало дорожное сообщение. Благодаря активному участию в расчистке снежных заносов хозяйствами района мы избежали несчастных случаев на дорогах района,— сказал он.

В соответствии с рекомендациями коллегии принято решение акима района по подготовке к новому осенне-зимнему периоду 2001-2002 годов, обеспечению населения электроэнергией, устойчивой телефонной связью и нормальными дорогами.

На заседании коллегии состоялся обмен мнениями по текущим делам, даны ответы, разъяснения на поставленные вопросы.

Вел заседание и руководил работой коллегии Д.М. Кусаинов — аким района.

Соб.инф.

В РАЙОННОМ МАСЛИХАТЕ

Внесены изменения

24 мая состоялась внеочередная сессия районного маслихата по вопросу внесения изменений и дополнений в решение сессии от 10 января 2001 г. за № 2 "О районном бюджете на 2001 год", в работе которой принимал участие аким района Д.М. Кусаинов, присутствовали заместители акима, руководители организаций и предприятий.

Повестка дня включала единственный вопрос – распределение текущих трансфертов областного бюджета в сумме 4400 тысяч тенге по целевому назначению, которые решением сессии были распределены: на приобретение спортинвентаря общеобразовательным школам для развития массового спорта – 2400 тысяч тенге и спортивной школе - 2 миллиона тенге. Кроме того, поступило предложение секретаря районного маслихата Т.Р. Рахимбекова об индивидуальном подходе распределения денег школам, учитывая их базовое направление (борцовский зал, волейбол, баскетбол и т.д.), что было одобрено депутатами.

По всем другим вопросам, касающимся бюджета, а именно, приобретения домбр для оркестра, угля отделу культуры, ремонта крыши КСШ № 3 и т.д., дал свои разъяснения Н.А. Баранов, заведующий райфо. Дал он исчерпывающий ответ и на самый острый вопрос сегодняшнего дня – по программе борьбы с туберкулезом, объясняя, что программа эта областная и в местном бюджете не предусмотрены средства по данной специфике. Одновременно Николай Анатольевич предложил руководителям хозяйствующих субъектов самим изыскать возможность в помощи здравоохранению по данной проблеме, как это уже сделали пржевальцы, что также было поддержано присутствующими.

На этом внеочередная XII сессия, проводимая депутатом М. Бакмагамбетовым, завершила свою работу.

Н. ШЕВЧЕНКО.

АУЫЛ: КІШІ ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕС

ҚАЙТА ТҮЛЕГЕН БАЛЫҚТЫКӨЛ

Ол Астанадан көңілді оралды. Тіптен қыс қаһары мен жол бейнеті әсер етпеген сияқты. Мәре-сәре боп қуанысып қалған отбасына елордадан әкелген базарлығын таратып, мауқын басты. Дастархан жасалғанша теледидарды салып, біраз жаңалыққа үңілді. Әйтсе де алаулаған жүрекке байырғы ауыр мінезі басу бола алмады. Көзалдынан қысқа мерзімде көркі көз тартып құлпырып сала берген еліміздің бас қаласы кетпей қойды. Ол мұнда алғаш келгені емес, жиі болады. Бірақ, ақыл алтау, ой жетеу боп іссапармен жүргенде бәрін бірдей бағамдап көңілге түю мүмкін бе?! Ал бұл жолғы келісі тіптен бөлек-тін...

Балықтыкөл атына заты сай өзі аттас аумақты көлді сағалаған кіші-гірім малды ауыл. Бүгінде көркі оның бәз баяғы қалпына әлі де келе қоймағанымен Қалиев Бабайға бәрі бір ыстық көрінеді. Осы жерде бал балалығы өтті, мектепте оқып спортпен аты да шықты. Ол кезде 40 мыңға тарта ақтылы қой өрбітіп, үйір-үйір жылқы ұстап еді. Ақшаңқан біркелкі үйлер бой түзеп, екі қабатты ғимараттар да пайда болды. Айтпақшыдай, осына құрылыстардың бастау шеруіне егемен еліміздің тұңғыш Президентінің тікелей қатынасы бар. Былтыр ауылдың 35 жылдығына орай Нұраға жетекшілік етіп, студенттердің құрылыс отряды тұрғызған көшеге арнайы тақта ілінді. Әлбетте, мектептегі тәрбие ісінде пайдаланып, үлкенді-кішілі жиындарда балықтыкөлдіктер мұны мақтанышпен паш ететін. Ал қазір, несін жасырады, Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев есімі ерекше ілтипатпен аталады.

Ой ойды жалғайды, өткенің мен болашақты ұштастырады. Бірақ, уақыт тығыз, заманның ағымы қатты. Онымен ілесе жүрмесең, санаса білмесең, көш соңында қаласың. Бабай Нұрмақұлы ұшқыр ойлы, өткір мінезді іскер азамат. Содан да кешегі күн қиындықтарын сыпырып тастап, кеңсеге асыққан. Ал ол былтырдан бері жаңа орында. Шағын шаруашылықтың аздаған әкімшілік қызметкерлеріне бұрнағы атшаптырым ғимарат артық көрінген. Сол себепті оны ауыл әкімінің қарамағына беріп, көптеген игі істердің қайнар көзіне айналдырған. Әлбетте, оның асыққанын ауылдастары біле тұра ескергісі келмеді. Асыға тосып, жаңалық күткен қайсыбірі кес-кестей берді.

- Бәке, келуіңмен!

- Бабай, Астана тынысы қалай?

- Иә, иә, көріктеніп пе?

- Жиындарың жақсы өтті ме?

- Ауылға, ауыл адамдарына нендей қамқорлық делінуде?

Не керек, шәужайдан алып, жүре сөйлескендер кеңсеге дейін Бабай Нұрмақұлын шығарып салғанды. Сонда осылардың бәрі бірдей "Мерей" шаруа қожалығына қараса екен. Мұнда заңды мүшелікте, әзірше тек 86 адам ғана. Болашақ кеңейер, үлкейер деген сенім бар. Алайда осы ауылды ауыл қып отырған осына Бабай Қалиев басқаратын "Мерей" боп тұр. Демек, балықтыкөлдіктердің оның аяқ алысына, іс-қимылына үмітпен қарауының несі артық?!

Кеңсе алдына ертемен басқа адамдар да жинала қалған екен. Бірақ, Бейбіт Шөкенбаев дес бермей, бастығын екінші қабатқа асықтыра ала жөнелді. Бұл "Мерейдің" бас есепшісі. Кәсіби қызметіне мығым, ана тіліне жетік, жан-жақты азамат. Бұлар бөлмеге кіргені сол, ауыл әкімі Нұралы Намысовта жетті. Әрине, Астанадан оралған төрағадан еліміздің жалпы жағдайына қанығып, қойылған міндеттерді саралау, даусыз, өз алдына бір бөлек. Әйтсе де, әділі керек, бұл олардың қашанғы әдеті, ұйымдастыру-басқару тәсілі. Дегенмен, әңгіме Астанадан, Бабай Нұрмақұлы қатынасқан үлкен кеңес-жиыннан қорытылған көзқарастан басталып кетті. Ал, кәсіпкерлердің егемен еліміздің он жылдығын атап өткелі отырғанда Елордада бас қосу, ой бөлісіп, пікір алмасуы сәтті өтті, пайдалы болды. Жер жерден өкілетті өкілдік алып келген әріптестер көп нәрсеге көздерін ашып, өзгеше қарайтындай әсер алды. Шынында күнделікті кикілжің күнкөрісте кей мәселенің тереңіне барып, ретімен шеше білмейді екенсің. Тіптен Президент қойған белгілі тапсырыстарды орындау амалдарына, экономиканы көтеру жолдарына, ауылдың көркін, әлеуметтік ахуалын көтеру барысына есеппен, талдаумен, терeңдікпен келудің оңтайлы, әр ұжымға тиімді тұстары да ашылып еді. Осыдан барып үштіктің бұ жолғы отырысы көпке созылды.

"Мерей" бұрнағы "Балықтыкөл" қой совхозы банкротқа кеткен соң өмірге келген шағын шаруашылық. Алдарына салған 2 мыңнан астам қой-ешкі мен азынаулақ жылқы бар. Бірақ, бұларға жайылым-суат мол. Жаз бойғы негізгі науқан сол, пішен дайындау. Былтыр тек қана қожалық мүшелеріне 500 тоннадай сапалы шөп таратылды. Одан қалды 2-2,5 мың гектардай дәнді дақылдар себетін аңызы бар. Әлбетте, барынан жоғы көп ұжымның бастапқыда осына барлы-жоқты байлық көзін дұрыс ашып іске қосуға, айналымға кіруге шама-шарқы келе қоймады. Себебі техникалық базасы өте төмен еді. Барының өзі өнімсіз ескі-құсқы ауыл шаруашылығы машиналары болатын. Бұл жерде жедел түрдегі күрделі бетбұрыссыз істің алға басары екі талай еді. Міне, осы тұста Бабай Нұрмақұлы қатты болса да, ауыр тисе де шамалы уақыт ұжым болып белдікті қынай қысуды, әркімнің жеке басына деген шығынды мейлінше азайтуды ұсынды. Және мұнсыз техникалық жаңарудың ауылы алыс екенін, ал онысыз шаруаны көтерудің жеңіл жолының жоқ екенін түсіндірді. Нәтижесінде, бұрынғы тозығы жеткен газавтокөліктері мен МТЗ, Т-40 маркалы доңғалақты тракторлар санын мейлінше азайтуға қаржы көзі ашыла бастады. Бұлардың қайсыбірін саудаға салса, енді бірі қажет бөлшектерге айналдырылды. Әрине, негізгі ақша егін мен шөптен түскенін, айтпаса да белгілі. Сөйтіп, бір жыл үнеммен көрегендік, біліктілік арқасында 5 мың долларға тынымсыз тыныстап, ойға да, қырға да шапқылап тұрған ауыр салмақты жүк көлігі - КамАЗ, бір МТЗ тракторы (жаңа маркасы) сатып алынды. Құптарлығы сол, техникалық күрделі өзгерістермен ұштастыра кадрлар мәселесі де шешімін тауып жатты. Және бұрнағы бірнеше мамандықтың басы қосылып, бір ғана адамға жүктелді. Айталық, Шоқан Мырзағұлов әрі жабдықтаушы, әрі зоотехник, ал Қарағат Жумин болса, мотор және аппратура жөндеуші. Боса-моса былтыр үздік шығып, астына ат мінген Болат Аманжолов, Жұматай Ибрагимов, Зәрубай Нақышев сынды бесаспап механизаторлар науқан сайын темір тұлпар өзгертеді: бірде-тракторда, бірде-комбайнда.

Иә, жас келсе іске деген. Және ол алымды, ақылды, ұқыпты болса, құба-құп емес пе. Бірде "Мерейлік" парасатты бір азамат өз ойын білдіріп еді. "Кейінгі жылдары бізге келгеннен кеткені жылдам талай-талай басшы болды. Әділі керек, тақыр жерге отырғызып кетті. Күніміз күн болар ма еді, әгәрда Бабай істі қолға алмағанда. Ауыл болып оған билік тізгінін ұста дегенде ашығын айтып еді. "Алайын, істейін, тек ақыл қосып, әудесе алатын болсақ. Демократия ақылсыздың даурықпасы емес, демократия заң шеңберіндегі бостандық, ол ақылдылықтың, мәдениеттіліктің, парасаттылықтың көрсеткіш деңгейі. Мен талап етемін, керек болса тәртіп бұзып, ортақ мүлікті сыртқа шашса, әкімшілік қатал жазаға да барам. Ымырашылдық арам ойлық емес, ынтымақтастық, мүдделілік деп таза ұғуымыз керек. Дана халқымыз "бірлік бар жерде, тірлік бар" деп тегін айтпаған. Бір кісідей жұмыла кіріссек, кез келгені өз міндетін адал атқарса, қиындық уақыт өлшемі, ертең-ақ жағдайымыз жақсарады", - деген. Айтканы келді, ауыл Бабайға мың да бір рахметін күнделікті білдіріп отырады. Қазір міне, өзіміздің шағын ғана диірменіміз бар. Осының арқасында нан зәрулігін таза ұмыттық. Және "Мерейдегілер" жалақы есебіне қалағанынша ала береді. Ал қыс бойы бос отырғандар тіптен шаруашылыққа қарыздар боп шығады. Не керек, ойшыл, білікті, іскер азамат деп түйгентін есімін атамауды сұраған сұхбаттасым.

Айтса айтқандай, ауылдың шырайы кіріп, еңсесін көтеріп қалыпты. Әсіресе жастарға жасалынып отырған қамқорлық құптарлық-ақ. Жұмыс тауып бермесе де, еңбек тәрбиесі мен дене тәрбиесіне, қазақи қызықты ойындарға соның ішінде жылқыға байланыстысына жақсы тарта білген. Ал сыртта оқуда жүргендерге де тұрақты көңіл бөлініп, байланыс үзілмейді. Осының бәрінде азды-көпті тиынтеңге қайтсе де шығып жатады. Одан бері де біреу ауырып, біреу сырқамай тағы тұрмайды. Осы орайда мынадай жәйтті де аша кеткеніміз жөн шығар. Былтырғы техникалық жаңаруда көзге түскен ерекше көлік ол "Волга" автомашинасытын. Бүгінде ауылдастар мұны қымсынбастан ортақ мүлікке қосқан. "Осының арқасында, - деген ауылдың бас дәрігері Гүлжаухар Мақатова өткен жылдан бері, әсіресе кешегі қаһарлы қыста қаншама аурудың, перзентханаға асыққан әйелдің сауабына батып, уақытылы дәрігерлік көмек көрсетілді. Қызығы алтынға бағаланатын жанар-жағар май да бірге беріледі. Ал Балықтыкөл мен Қаратал арақашықтығы баршаға белгілі. Сондай-ақ дәрі-дәрмекке де ақша көмегі көрсетіліп тұрады. Өзім жергілікті емеспін, бәлкім содан шығар Бабай Нұрмақұлының қайырымдылығы, адамгершілігі өте таңдандырады". Бұдан артық баға болар ма!?

Жаңа ғасыр қарлығашы-2001 жыл көктемі тым ерте келді. Ал Балықтыда ежелден ол өңірдің басқа жерлерінен сәл бұрын кіреді. Биыл "Мерей" шаруашылығы 2500 гектарға дәнді дақылдар сіңірмекші боп, дайындық сапын түзеп жүрген. Әдеттегідей кеңсеге келе қалған ауыл әкімі Нұралы Намысовты төраға қуана сөзге тартты.

- Нұреке, мына көліміз не болады? Әлде былтырғы күйін кеше ме?

- Жоқ, - деп үзілді-кесілді жауап қатқан табиғатынан шапшаң спорт шебері Нұралы Өмірқожаұлы.

- Сонда не істемек амал даяр? Рұқсат құжатты кезінде қағып алған қаланың құларына не істемексіз. Өзі қинайтыны балығын әкетіп жатқанынан гөрі, ластап-таптап, ойларына келгенін істеп жүргендері.

- Даяр амал тура осы тұста, Бәке. Ауданмен де келісем, өзімнің өкіміммен комиссия құрамын да дайындаймын. Дауылбай Мейрамұлы келем деп еді ғой.

- Иә, иә, оған да дайындалу керек. Жалпы жиналыста бәріміз де есеп береміз ғой. Бірақ, аудан әкімімен жеке орнықты сөйлесейік. Жиында айқай-шу боп кетуі мүмкін, - деп түйген тағы да бір мәселенің шешімін іздеген Қалиев.

Аудан әкімі Дауылбай Құсайынов көп кешіктірмеді. Ол әдеттегі құрамдағы қоршауымен көктемнің мамыражай күн шуағын ала Балықтыға сау ете қалды. Бірақ бұл жылма-жыл дала жұмыстарына дейінгі жер-жерде ашық әңгімеге тартатын жалпы жиналыстардың соңғысы, нүкте қойылар жерітін. Аудандық прокурор Берік Ахметов, салық орнының бастығы Тасыбай Құлмағамбетов, ауыл шаруашылығы министрлігінің Нұра аумақтық басқармасының бастығы Еркін Әрінов, оқу бөлімінің жетекші маманы Тәңірберген Дәрібаев, ішкі істер бөлімінің паспорт столі бастығы Жұмағали Ерниязов, халықты әлеуметтік қорғау бөлімі бастығының орынбасары Марал Рамазановалар залға сыймай, тайлы-таяғымен келген былықтыкөлдіктермен сұрақ-жауап арқылы ашық әңгіме-сұхбатқа кірісті. Міз бақпай екі сағаттан астам уақыт ой бөлісіп, көп жағдайдан нақтылы түсініктеме алып, қайсыбір сұранымдарының шешімін де тапқан ауылдастар өте риза боп қалды. Әсіресе, еңбек жолын осы жерден бастап отырғандардың біразын түстеп таныған аудан әкімі мен прокурордың жауаптары, көмек-қолдау уәделері көпшілік көңілінен шықса керек. Қызығы мұнда тәртіп бұзушылық жоқтың қасы. Сөйте тұра учаскелік инспектор да жоқ. Сонда қалай? Мұнда жастардан жасақталған сарбаздар әр кеш кезекке шығады.

Кейіннен жеке тақырып боп, Қалиев қойған көл мәселесі бөлек талқыланды. Бұл жерде бәрі болып ауыл әкімінің ұсынысын қоштады. Тек, аудан прокуроры Берік Ахметовтың заң әріптерімен тастай түйіндеген ескертпелерін қатал сақтауды қосып алды. Сөйтіп, атын ұстанып, байлығынан тыс қалған балықтыкөлдіктер әзірше мәселенің үтіріне де жете алмай көп нүктемен отыр. Әлгі, поезд өтіп кетті күйде.

Бұл күндері "Мерей" ұжымы егісті сапалы аяқтап, шөпке де кірісіп кетті. Ауылдастар көңілі көтеріңкі, мерейі биік. Өйткені Балықтыкөлдің қайта түлеуі дем беріп, аруақтар ризашылығына бөленуде.

Боташ БЕКМАҒАМБЕТОВ,
"Мерей" ШҚ
Балықтыкөл ауылы.

"Ұлтарақтай болса да,
Ата қонысы жер қымбат.
Ат төбеліндей болса да,
Туып өскен ел қымбат".

(Мақал).

ТАЛДЫСАЙҒА - 40 ЖЫЛ

Тірліктің күші — бірлікте

Түбінде ұйымдасқан ұтады. Ынтымағы жарасқан елді тума құлыны билейді. Тіршіліктің белгісі біршілік десек, береке көзі тағыда осы бірліктен тарайды. Бірлік пен тірлік-егіз ұғым. Сол үшінде Теңіз өңіріндегі күні кеше ел бүлінбей, еңбегі еселеніп тұрған шақта, 1961 жылы орнаған жеті бірдей қой шаруашылығының бірі - Талдысай кеңшарының өң рені сол қалпында сақталып қалды. Аңғал-саңғал, құлаған-қираған, тоналған дүние мұнда атымен жоқ. Жайдары халық, жарқын болашақ мен мұндалап тұр. Нарықтың қым-қуыт кезеңдері жанап өтпеген елді мекен емге табылмайды десек, бұл өтпелі кезенді өз басынан кешірген бұл ауылдың сән-салтанаты күні баяғыдай көзге тым жылы көрінді. Осыдан 7 жыл бұрынғы дүркіреген қойлы ауыл, бүгінде 40-тың қырқасына қырандай самғап, шалдықпай жеткені байқалып-ақ тұр. Кәзірде бұрынғы атын жоймай "Талдысай" ашық акционерлік қоғамын құрып, суттей ұйып сүбелі еңбек етіп жатқан көрікті елге, көркем жерге дәл бір қазақи үлкен думанның үстінде атбасын тіредік.

Ұлы Жаңістің 56 жылдық торқалы тойына дөп келген Талдысай ауылының 40 жылдық мерейтойын тамашалауға жиналған жұрт мәре-сәре. Алқалы топтың ішінде Теңіздің бүгінгі сорпа бетіне шығатын азаматтары түгелдей шақырылыпты. Соның ішінде аудандық "Нұра" газетінің редакторы Ахметов Д.Ж., аудан әкімшілігінің ішкі саясат бөлімінің маманы Мұхиддинова Бақыт Сағындыққызы және осы мақала авторының қонақжай ауыл ардагерлерімен бірге болуы көңілге қуаныш ұялатты.

Ордалы елдің топ ортасына алты қанат ақ орда тігіп, ат шаптырым алаңға ел-жұртын, қасиетті халқын жинап той жасап жатқан "Талдысай" ашық акционерлік қоғамының төрағасы Жүнісов Рысбай Көшмағамбетұлының және оның серіктерінің, "той дегенде қу бас домалайды" дегендей кәдірменді тойшылардың қуанышында шек жоқ. Ту бие, ақсарбас қой сойып, сары қымыз сапырып ән салдырған домбыра тартып, би билетіп, күн күлдірген - Ауылым десек болғандай!

Әуелі дәстүр бойынша жалпы Теңіз өңірінде қаз-қалпында сақталып қалған ауыл еңбеккерлерінің рухани мәдени ошағы клубта мерекелік салтанатты жиын өтті. Онда "тоқсан ауыз сөздің тобықтай түйінін" тілге тиек еткен баяндамашы төраға Рысекең емес, Талдысайдың төл тумасы, халқының төрағасы, өз қолынан құрысқан ер данасы, бала жанының бағбаны - зейнеткер ұстаз ата Тұрлыбеков Мажит ақсақалдың сөйлеген сөзі манағы айрандай ұйыған ұжымның дәл мәйегіндей сезілді. Бұл Көшмағамбетұлы Рысбай сынды білікті де, іскер жас басшының үлкенге ізет көрсетіп, жол беруі тегіннен-тегін емес екенін бірден аңғартты. Тұрлекеңдей ағалар салған соқпақпен XXI ғасырдың жаңа түрпатты ашық акционерлік қоғамын ілгері жылжытып, сенім жүктеген қауымның қолын жылы суға малатын күн алыс еместігін көз алдымызға елестетті. Жарайсың, жас қыран, жайдары төраға, алған бағытыңнан тайма, той құтты болсын! демекпіз.

Мерекелік мерейі үстем сөз түйінінде Тұрлыбеков Мажит аға былайша толғанды:

- Балығы тайдай тулаған,
Бақасы қойдай шулаған -

Жақсы көң, Жаман көң өзендерінің бойына жан баспаған, суыры мен қарсақтары, түлкі мен борсықтары ғана мекендеген құмайт, тастақты, жусанды, бетегелі, тобылғылы, қиякты жерлерге кеңес үкіметі кезенде партия шешімімен екінші тың деп аталатын қой өсіру шаруашылықтары құрылды. Сондағы жеті бірдей кеңшардың басын қосқан жер "Южный трест" деп аталуы әрине, тегін емес. Содан бері 40 жыл өтті. Оның ең алғашқы қазығын қаққандардың ішінен көнекөз тірі шежірелердің ортамызда отырғаны көңілге мақтаныш сезім сыйлайды. Ол кез сол заманның нақты кемелденген шағы еді, - деп толқыды ол. Сілтідей тұнып, тарих тұңғиығынан сыр термелеген Мәжекең осыдан он жыл бұрын осы өңірде тұңғыш рет Талдысай кеңшарының 30 жылдығын салтанатпен тағы да дүркіретіп тойлаған сәттерін еске түсірді. Қарағанды көмір тресінің директорының бірінші орынбасары Оспанов Нариман, Талдысайдың тағанын тартқан, ұлылы-кішілі орден, медальдардың иегері Қопабаев Мағжан, "Орталық Қазақстан" газетінің бас редакторы Нұрмұқан Оразбеков, Теңіз аудандық партком-ның бірінші хатшысы Ильяс Байкенов мырзалардың көңіл хошы жарасып, ел-жұртпен қауышқаны кешегідей-ақ сезіліп, бүгін міне тағы бір он жылдықтың белесін аттап, "Тәуелсіздіктің-10" жылдығы атты ұлы дүбірге қосып, Жеңіс мерекесі күні 40 жылдықтарын тойлауы қандай рахат десеңізші, ағайын. Сол жиында тағы осындай баяндама жасап, ізгі ниет білдіріп, теңіздей толқып, Талдысайдай толып, тобылғыдай толықсып өркендеуге жазсын дегендердің бірі осы Мәжекеннің өзі-тін. Бір қызық бір қызықпен толысып айтқан тілек қабыл болды. Өзі қатарлы туған өлкеге еңбегі сіңіп, бүгінгі қуанышты бөлісуге жазбай бақиға аттанғандарды бір минут үнсіздікпен еске алуға шақырды. Сол тағзым етіп еске түсіргендердің ішінен шоқтығы биік, кеңшардың негізін қалап, бар білімі, ақыл парасатын арнаған, Талдысайды өзі теңдес 7 кеңшардың ішінен марқасқасы атандырған әккі де алғашқы төраға Қопабаев Мағжан марқұмның нағыз "Ер жігіт елінің ұлы, намысының құлы" болып өткенін ерекше белгіледі. 1966 жылдан өмірінің соңына дейін, іс басында болып, елдің гүлденіп көркеюіне сүбелі үлесін қосқан Ешмұқанов Айжарқын мен Шайхин Қалдайлардың орны бөлек.

Талдысайдың кешегі шежіресінен сыр шертпей, бүгінгі беталысын баяндау етуі мүмкін емес. Түсауын кесіп, шаңырағын көтерген, бақанын тіреп, босағасын бекіткен аяулы ардагерлердің өзі өздерінен бұрынғы өткен, кеңшар орнағанға дейінгі осы өңірде еңбек еткен абзал жандарын хан көтере баян етеді. Олар Қазақ ССР-нің Жоғары Кеңесінің депутаты Жакупов Ракан, Омаров Абылқадыр, Тоқжұманов Қайыржан, Мақаев Қантарбай, Малғаждаров Бөлке, Айтмағанбетов Оразбек, Данияров Жақан, Құсайынов Ыдырыс, Тасжанов Жантөре, Токаев Карбоздың есімі ел есінде. Талдысайдан ең алғаш омырауында "Еңбек Қызыл Ту" орденін жарқыратып, Моқвада өткен жастар съезіне қатысқан Асылбеков Бекетті, Ленин орденді Дүйсебеков Ертай, тағы да Еңбек Қызыл Ту және Құрмет белгісі орденінің иегері Малғаждаров Бөлке т.б. еңбегі мен көсегесі көгеріп "елім, жерім" деп өткен өрендері қаншама. Осы сәт дәл зал ішінде отырған совхоздың іргесін көтергендер, әрі ыстығына күйіп, суығына тоңғандар мынау Шермағанбетов Шалқардан, Қасенова Қанаштан әбден қанық болуға болады. Жеменайдың жер түбі демекші, Қызылжар, Жезқазғаннан құрылыс материалдарын тасыған тізгіншілерді, алқапта егін еккен механизаторларды жергілікті суырып салма ақын Қалимұсалар бір кездерде өлеңге қосып, бүкіл Қорғалжынға таратқанын еске түсірді.

Талдысай совхозы ең алғаш құрылғанда, Жантеке тағанынан қалған небәрі үш жүздей жылқы болса, оның саны кейінгі жылдары 3500-4000, қой саны 40-50 мың басқа жеткені, осы еңбеккер халықтың табан ет, маңдай терлері. Бірлігі күшті ел азбайды да, тозбайды. Әлбетте, "береке көзі-бірлікте". Тірліктің күші де ырыстың қайнар көзі, мызғымайтын қазығы ынтымақта болатыны айдан анық.

Осы Талдысайдың қырық жылдық шежіресін шертер болсақ, алдымен көшбасшысын ауызға алу ләзім. Мал өсіру, өнім тапсыруда екі жылдың бірінде жеңімпаз атану, оңайшылықпен қолға келмейтін жетістек. Ауданда, әріден айтсақ облыста, үкіметте ағарып алда жүрген талдысайлықтар бүгінгі ұрпақ мақтанышы. Жақсы басшы елдің арқа тірегі, ырыс пен ынтымақтың, береке мен бірліктің көшбасшысы десек болғандай. Алғашқы қарлығашы Сүлейменов Қозыбағар мен Қопабаев Мағжаннан тартып, Токаев С., Шәйкенов Ә., Амантаев Ж., Смайлов А., Төкенов Ғ., Ыдырысов Қазақбай, Омаров Бегімбетке дейінгі ел азаматтарының еңбегіне қарай даробоздар даралаған табысы болғанын айтпай-ақ түсінуге болады.

"Бейнетін қатты болса,
Татқаның тәтті болар", ағайын!

Ағадан-ақыл, атадан-нақыл сұрап алдыңғылардың шалқыған заманда істеген басшылық еңбегін бүгінгі таршылық заманда түбірімен өзгертіп, нарықтың түндігін түріп тастап, 40 жылды тойын думанмен өткізіп, кешегі игі жақсылардың еңбегін өшірмей, қайта ерлігін еселеп жатқан бүгінгі "Талдысай" ашық акционерлік қоғамының төрағасы Жүнісов Рысбай Көшмағамбетұлының орны бөлек десем артық болмайды. 1994 жылы "Талдысай" ашық акционерлік қоғамын құрып, кешегі дүркіреп тұрған кеңшардың шып-шырғасын шығармай, басқаларға қарағанда "тәубә" дерлік жақсы жағдайда отырғаны байсалды басшы, іскерініміздің еңбегіне тіке сабақтас екені аян. 1988 жылдан бастап осы шаруашылықта 2000 жылдың ақпанына дейін бас инженер болған тума құлындары Рысбай Көшмағамбетұлын талдысайлықтар ашық акционерлік қоғамды құрған күннен бастап бірауыздан оны президент етіп сайлады. Жүнісов Рысбай Целиноград ауылшаруашылығы институтын 1982 жылы инженер-механик мамандығы бойынша бітірген. Жұбайы Шаукеева Райхан кәзір осында бухгалтер болып істейді. Бес балалары бар. Үлкені Досбол Қарағанды мемлекеттік университетінің түлегі, заңгер. Одан кейінгілері - мектеп қабырғасында. Жас басшының өмірінің өзі өнеге десек болғандай.

"Бес саусақ бірдей емес" деген сөз бар. Кезінде Теңіз ауданының жеті совхозының ішінде тізгінді ешкімге бермеген бұл ұжым сол абыройдан айырылмай, бүгіндері заманына сай жіберген ағаттықтары болса орнына келтіріп, әлі де жігермен, күш қайратпен еңбектенуге толық мүмкіндігі бары қуантады. Оған дәлел биылғы қыс қанша қатал болса да мал басы аман шықты. Қай қыстаққа барсаңызда, мал базында болсаңызда мұрты ойылмаған мая-мая шөпті көресіз. Бұл ұжымның ұйтқысы болған Рысекеңнің ұйымдастыруымен алтын қолды азаматтардың білімі мен білек күшінің арқасы. Әзірліктің молдығы, молшылықтың қайнары.

Бүгінгі той сонымен қабат "Тәуелсіздіктің-10" жылдығымен қоса мерекеленуі жұрт көңілінен шықты. Еңбеккерлер толайым табыспен шашу шашты. Шопан Оразбеков Амантай былтырғы жылы енелік басынан бірден төл өрбітіп, биыл да дәл солай еңбек етпек. Қалдыбеков Ринат, Қозықай Шаймұрат екеуінің Амантайдан қалыспай қажырлықпен еңбектенуі, ұжым мақтанышына айналуда.

Ақылды елден сұрап, дақылды жерден сұраған "Талдысай" ашық акционерлік қоғамының механизаторларының еңбегінің өзі бір төбе. Орақшы бір кісіге, комбайн мың кісіге төтеп беретінін білеміз. Байырғы, бірегей ұйымдастырушы бригадирлеріміз Ыдырысов Қабыкен, Сыздықов Қайыркелді, Сыздықбаев Төлегендердің Жер-ананың қадір қасиетіне бас иіп, құрметке бөленуі мақтауға тұрады. Механизаторларымыз Ыдырысов Сабыржан, Абдрахманов Жанат, Құсайынов Қалмұқан, Медведев Леня т.б. бақыттың шырағын, ырыстың бұлағын осы алтын дәннен тауып, өз еңбектерінің ерлері атануының өзі бір рахат.

Қырық жыл аз мерзім емес. Ауыл ажары, әлеуметтік сала, мәдени тұрмыстық ахуал, манағы жеңімпаз атанып келген Талдысай кеңшарының басты бір көрсеткіші болып дараланып келді. Оған дәлел: бүгінде ауыл тұрғай аудан мектептеріне бергісіз Әміров Еркеш Бостанұлы сынды бірегей, білікті, білімді директоры бар, орта мектеп-интернатты жас буынды сапалы білім, саналы ұлттық тәрбие негізінде толық қаруландырып, алыстан мен мұндалап есігін айқара ашып тұрғанын кейінде толығырақ жеке дара таныстыруды жөн көрдік. Сыны мен сыры жарасқан Мәдениет үйі, қонақ үй, кеңсе, салт-дәстүр үйі (меңгерушісі Құсайынова Айнұр Айтықешқызы) бәз-баяғы қалпында жұмыстауда.

Ауыл сырты тап-таза, мәдениетті мекен екені көзге ұрып тұр. Жасыл ағаш жайқалып, сәт сайын көңіл бөлініп жас бұтақтар отырғызылатыны қандай рахат. Қабиев Абай басқаратын 14-15 жылдан бері тұрғындардың ықыласына бөленіп келе жатқан техника оңдайтын шеберхана сол қалпында тұр.

"Ақылды қария-ағынды дария" емес пе, мұндағы Тұрлыбеков Мажит ағамыз бастаған ақсақалдар алқасының атына заты сай қызмет жасауы жұрт көңіліне қуаныш ұялатады.

Талдысай ауылында 170 отбасы бар. 700-дей тұрғын халықты "Талдысай" ашық акционерлік қоғамында 180 адам жұдырықтай жұмылып еңбек етеді. Жұмысшылар өз қалауларымен жалақыны ақшалай да, заттай да алады.

"Талдысай" ұжымы негізінен қой өсіреді. Кәзір 4600 қой, 13 отарға бөлініп, шөбі рай, суы бал соны жайылымдарда жаз жайлауда бағылуда. "Мал өсірсең қой өсір, өнімі оның көл көсір" деген қайда. Өмірлі де өнімді еңбектің қожайындары шопандар ауылына бір сәлем! Олар Оразбеков Амантай, Қалыбеков Рашид, Қажыбеков Қаратай сынды осы өңірдің өрендері. Әрбір жүз аналықтан 87-ден қозы өрбітуде.

Шаруашылықта 400-ден астам жылқы, 80-дей ірі қара мал бар. Былтыр малға 4780 тонна шөп дайындаса, биыл да осы межеден көрінбек.

Жүнісов Рысбай Көшмағамбетұлы өзі емес өзгелер жайлы, әсіресе осындағы игі жақсылар, игілікті істер жайлы егжей-тегжейлі сыр шертті. Мен әңгіме желісін бұзбай, сөзге сараң, іскер бай жас басшыдан оқырманға "қажет-ау" деген сауалдарға қалам тарттым. Ол тағы да, былай деді: - Жоғарыда жаздыңыз. Мен жалғыз басшылық істемеймін. Қолым бірігіп, халықпен тіл табысатын ауыл әкімі Төленов Темірбекті, шаруашылықтың "Жақсы көң" өзенінің бойында орналасқан Шөпті көл, Қылыш, Жансейіт бөлімшелерін басқаратын меңгерушілеріміз Шайбеков Асығат, Уәлиев Жанкелді, Сыздықов Ақылбайларды орынды мақтан тұтамын. Бізге бірлікпен келген береке мен тірлік ғана керек. Ұжымым - өзімнің екінші үйім. Жағдайымызды көзбен көрдіңіздер. 1999 жылы қараша айында облыстық аукционда үкіметтің мемлекеттік пакетінің 37,2 пайызы "Талдысай" қоғамының 6 миллион тұратын акциясын сатып алғамын. Оның 14,6 пайызын халқым маған сеніп тапсырды. Және акционерлік қоғамның заңына сәйкес жалпы жиналыста президент болып сайландым. Сенім жүктеген ауылдастарыма қарыздармын. Шаруашылықтың алға қарай өркендеуіне толық мүмкіндік бар,- деп сөзін тәмәмдады Жүнісов Рысбай Көшмағамбетұлы. Рекеңнен халқынында күтетіні осы. Сенімнің ақталатынына дау жоқ. Тек денсаулық, тыныштық, бақыт болғай.

Ендігі айтар сөз, осы күнгі Талдысай ауылында сайын далада өткен той-думан жайлы бір ауыз сөз.

Әуелі мерекелік концерт ойналды. Әсем ән мен сазды күй, мың бұралған би мен нақышты өлеңге жұрт тәнті болып, таңдай қақты. Той той ғұсап өтті. Аспа-төк дастархан жайылып, сары қымыз сапырып, нағыз "Сағындырған ауылым" болды. Жаяу жарысқа алтыдағы баладан алпыстағы ақ басты ана қатысып, біріншілікті он баланың анасы жеңіп алды. Бұл, әрине, мұндағы халықтың денсаулығы зор байлығы екеніне шек келтірмеді. Талдысай жазығында ат жарысы болды. 30 ат қосқан бәйгеден аға жылқышы Көшмағамбетов Жұмабайдың торысы бірінші болып шылбыр ұстатты. "Ат шаппайды бап шабады" демекші Жұмекеңнің қанжығасына інісі "ЛЖИ"бояулы телевизорын байлады. Аламан бәйгеден екінші келген Естаев Талғат Мұхамеджанұлының сәйгүлігіне видеомагнитофонды сыйға тартқан талдысайлық президентіміз Рысекең, үшіншілік шылбырды ұстатқан Қажыбеков Картайға магнитофон сыйлады.

Қалы кілемде белдескендердің және басқа да спорт ойындарына қатысқандардың жүзден озған жүйріктеріне түгелдей ақшалай сыйлықтар берілді. Жеңіс күніне байланысты соғыс ардагері Шымбаева Әсияға, ауған соғысында болған Елеуов Мұратқа, тылда болған Қайыржанов Бөршібайға, Көлбаева Ғалияға, зейнеткер-ұстаз Тұрлыбеков Мажитке бағалы сыйлықтар тапсырылды.

Біз осылайша құт қонған елде, қыдыр жүрген жерде болып қайттық. Жер шежіресі мен ел шежіресіне қанық болдық. Халықтың құшағы ыстық, пейілі кең көрінеді. Яғни береке, бірлік іздеген оңтайлы іс жасап, іскерлік танытқан ұжымда болып, елі мықтының белі мықты болатынына көз жеткіздік. Белін бекем буған ауыл өрендеріне "елге берсең асыңды, ел қадірлер басыңды" дегендей ұлан асыр той жасап үлкендерден бата алып жатқан Теңіз регионының "Талдысай" ашық акционерлік қоғамының ұжымына, талшыбықтай майысқан ұлағатты елдің ұл-қызының азаматтық қасиеттеріне, ұлттық салт-дәстүрімізге жарасым тапқан игі жақсыларына бас идік. Іске сәт, ағайындарым!

Шәмей БІЛГІШБАЙҚЫЗЫ,
журналист.

Суретте: 1. "Талдысай" ашық акционерлік қоғамының президенті Жүнісов Рысбай Көшмағамбетұлы. 2. Талдысай ауылының игі жақсылары. 3. Мерекелік концерттен биші балалар.

Ауыл әкімі ағынан жарылды

Ердің айнасы - елі. Ел жүрген жер береке ғой. Ал біз сияқты ер-азаматтар жүрген жерде неге мереке болмасқа. Тепсек темір үзетін шағымызда "Талдысай" ашық акционерлік қоғамының президенті Жүнісов Рысбай Көшмағамбетұлы мырзамен тіл табыса отырып, білек сыбана еңбек етудеміз. Заман қиын болса да, жағдай жаман емес. Бұрынғы он жылдықтарды кезінде дүркіреткен ағалар салған ізбен бүгін біз де мамырдың мамыражай күндерінде халқымыздың басын қосып, думанға бөленудеміз. Іргелес жатқан көрші ауылдардан да қонақтар келді. Бәрі қызық, бәрі тамаша. Мынау жұрттың көріп тұрсыздар ғой, мәре-сәре бір-бірімен қауышып, қызыққа кенелуде,- дейді 40 жылдыққа арналған мерекелік салтанаттан кейін әңгімелескен ауыл әкімі Төленов Темірбек Төлеубекұлы. Мұнда 981 адам алаңсыз өз ел өз жерінде қалыпты тұрмыс құруда. Балалар мектепте. Оқуда ешқандай мұхтаждық болмайды. Барлық жұмыскерлер Шұбаркөлде және марганецте жүр. Шаруашылықта 258 жұмысшы қамтылған. Акционерлік қоғамда пайлары бар, бірақ жағдайы аз қамтылған бірер отбасы бар. Оларға тұрақты көз қырымызды саламыз. 22 адам шағын кәсіпкерлікпен шұғылданады. Бүгін 9-мамыр - Жеңіс тойы. Бұл бүкілхалықтық мереке. Осыған қоса кір жуып кіндік кескен Талдысайымызға 40 жыл толды, Тәуелсіздігімізге - 10 жыл болды бәр-бәрі тарихи кезеңдер. Ұрпаққа өнеге қалдыру, түсіндіру, тойлау біздің ағалардан ұққан, солардан көрген үлгіміз. Жүз мыңнан астам теңге бөліп, аспа-төк дастархан жайылды. Ат жарысына, күреске, ойын-сауыққа ауылдың қыз-жігіттері, ағалар бәр-бәрі ат салысты.

Ауылымызда адамға не қажет бәрі бар. Бүлінген, қанағатсыз, қара бастың қамын күйттеушілік әсте болмайды. Басын біріктіріп өткізіп жатқан үш тойдың иелерін, талдысайлықтарды шын жүректен құттықтаймын, - деді ауыл әкімі Темірбек Төлеубекұлы. Айтар сөз, ақтарылар сыр осы. Той күні ағынан жарылып ауылын құттықтаған әкімге, біз де газет арқылы өзі басқарып отырған тұрғындармен бірге көсегесі көгеріп, көңілі жарқырап жүруін тілейміз.

Шәмей БІЛГІШБАЙҚЫЗЫ.

10-ЛЕТИЮ РК — СПОРТИВНЫЕ ПОДАРКИ!

НА ПЬЕДЕСТАЛЕ — ВЕТЕРАНЫ!

Напоминаем читателям о том, что в апреле текущего года по инициативе спортсменов-активистов райцентра были созданы команды, возглавившие спортивное движение, посвященное 10-летию Независимости Республики Казахстан. Примечательно, что доброе начинание было поддержано всеми командами, существующими в Киевке. Характерно и то, что это была добрая воля, идущая из глубины души каждого, любящего спорт с детства. Никто из власть-имущих, обязанных по долгу, не имел никакого отношения. Даже после публикации в "районке" и не раз — никакой реакции. Другое дело, директор СШ №3 Сайран Сагимбекович, которому сердечно благодарны активисты, вся спортивная молодежь Киевки, за глубокое понимание значения мероприятий, за вклад в деле организованного проведения встреч команд, массовое вовлечение в них учителей и старшеклассников. А таких встреч было 10. Правда, команд чуть поменьше — 8, среди которых особо выделяются ветераны спортивного движения. Примечательно, что и команду они гордо назвали — "Ветераны". Это капитан команды Даулет Баянов, начальник горгаза, Анатолий Чемерисов, главный инженер Киевского АТП, Михаил Дайнеко, Василий Оноприенко и Мурат Гизатуллин — специалисты райтелекоммуникации, Жанат Кабаканов — отставной сотрудник РОВД, Торебек Сарбаев — водитель-частник. Как ни странно, у всех солидный возраст, дети — учащиеся, а то и взрослые, да и работа, отнимающая не только время, но накладывающая моральную и физическую нагрузку на человека. У "Ветеранов" самый старший Чемерисов. Несмотря на это, Анатолия Васильевича на площадке просто не узнать. Порою делает такие виртуозные трюки, что не каждому под силу, Вот что значит быть в спортивной форме! А она достигается путем постоянной тренировки, кропотливой и тяжелой работы. Кстати, именно такой тернистый путь привел команду "Ветеранов" к победному финишу. Кроме произвольных тренировок команды, каждое воскресенье проверяли друг друга, выявляя слабые места или напротив, характеры волевых приемов. И вот наконец заключительная финальная игра! Самыми сильными, ловкими и смекалистыми оказываются "Ветераны" и ДЮСШ! Правда, перед этим все команды без исключения прошли ответственные встречи, определяясь в том, кто какое место завоевал. Естественно, самая азартная и острая игра проходила между спортсменами, деливших первые и вторые места. В упорной борьбе на пьедестал почета поднимаются инициаторы доброго начинания — "Ветераны", которым вручаются кубок и Грамота. Второе место завоевала ДЮСШ — команда Жанболата Имашева, а третье — райсуд, где капитаном команды является Досымжан Дымбаев. Эти команды удостоились денежного вознаграждения.

Наступает самый приятный момент долгих изнурительных спортивных противостояний. Директор СШ № 3 Сайран Сагимбеков подает команду построения. Усталые, но вдохновленные честной игрой спортсмены, спешно равняют ряды. После краткого вступительного слова Сагимбекова, тепло поздравившего команд с успешным финалом , выступила учительница Киевской СШ № 2 Кайыпбергенова Нургуль, единственная женщина, участвовавшая в играх с первых дней и до последнего. Ее, казалось бы, простые, но в то же время емкие слова, обращенные к учащимся и рабочей молодежи, а также к тем, от кого зависит массовость физкультуры и спорта, пожалуй, запали в душу каждому, дали возможность глубже осмыслить и осознать смысл спортивного движения, содержания Указа Президента РК, принятого вовремя, открывшего широкую перспективу на этой ниве. Да, это были трепетные и трогательные слова, высказанные устами профессионала, доведенные сердцем женщины-матери!

Также выступил капитан "Ветеранов" Даулет Баянов, который от имени всех команд выразил сердечную благодарность директору СШ № 3 Сайрану Сагимбекову, добрыми словами отметил организаторские и спортивные отличия директоров Киевской СШ № 2 Еркентая Сулейменова, ДЮСШ — Жанболата Имашева, капитанов команд, а также игроков: Досымжана Димбаева, Нураша Султанбекова, Салима Жупенова, Камбара Кыдырбаева, Александра Охинько, Дюсена Мухамеджанова, где последний из них заслуживает особую похвалу.

Действительно, каждый из этих преданных спорту ветеранов заслуживает лестных слов, доброго внимания и уважения. Потому что они носители чистоты тела и духа, пропагандисты здорового образа жизни. И как хотелось бы, чтобы их добрые дела и примерное поведение стали достоянием молодежи, подрастающего поколения. В этой связи невольно приходят на память слова «Ветеранов», которые твердо верят в то, что обещал им аким района Д. Кусаинов, который сказал следующее:

— Парни, вы заслуживаете того, чтобы в Киевке был настоящий спортзал, где бы каждый, кто любит физкультуру и спорт мог заниматься беспрепятственно и вдоволь. Для чего на месте котельной киевских СШ, переоборудуем спортзал. Вот он слышит, Бог финансов — Николай Анатольевич Баранов, который выделяет средства для осуществления задумки.

По всему аким пока держит слово. Думается, что к юбилею страны спортсмены Киевки приобретут настоящий спортзал для всех...

Боташ БЕКМАГАМБЕТОВ.

ЗДРАВСТВУЙТЕ, КА-НИ-КУ-ЛЫ!

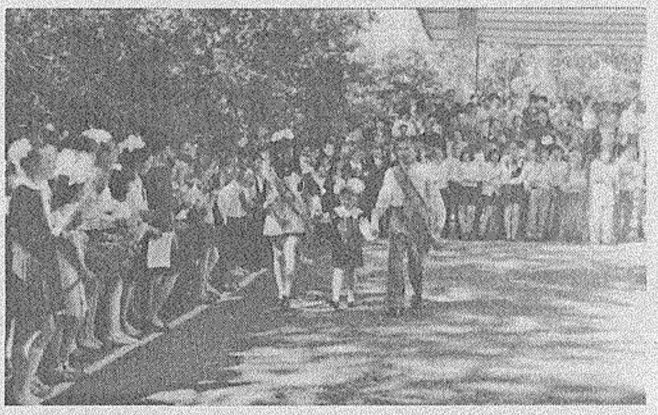

25 мая для миллионов школьников прозвенел последний звонок, возвестивший о начале летних каникул — самой счастливой поры для детворы. Прозвенел он также для их родителей, многие из которых в течение года снова "учились" вместе со своими детьми. Ну, и конечно же, для учителей, которые терпеливо и усердно долгие 9 месяцев работали с учениками.

Радостным и грустным одновременно стал этот день для выпускников, которые уже никогда не сядут за свои школьные парты. Позади осталось беззаботное детство, впереди — взрослая жизнь, а с ней победы и разочарования. Не забыть ребятам ни бесконечного хождения по математическим лабиринтам, ни удивительных путешествий в мир художественной литературы, ни первых химических опытов, ни последней контрольной работы.

Все это теперь впереди у малышей, которые, как всегда, по традиции приветствуют выпускников стихами и дарят им букеты цветов. А букет сирени в этот день в руках у каждого и предназначен он любимой учительнице, той, которая в течение года тревожилась не меньше родителей за каждого ученика.

Три месяца впереди у школьников и педагогов, чтобы вновь набраться сил к новому учебному году, отдохнуть, загореть, поправить здоровье и чуть-чуть повзрослеть.

Удачи вам на экзаменах, выпускники! Веселых вам каникул, милые школьники! Счастливого отдыха, дорогие педагоги!

Здравствуйте, КА-НИ-КУ-ЛЫ!

УЧЕБНО-ПОЛЕВЫЕ СБОРЫ

Совсем недавно мы стали участниками учебно-полевых сборов на базе КСШ № 3. За эти пять дней, можно сказать, мы научились многому. Научились дисциплине, порядку, физической подготовке и военным условиям. Мы ощутили вкус армейской жизни. Эти сборы приоткрыли нам действительность армии. Пусть не много, но мы были военными. Военная жизнь трудна и в то же время интересна. Здесь мы проверили себя на выносливость, бегали шесть километров, сдавали президентские тесты, знакомились с военной топографией и на четвертый день соревновались в смотре строя и песни. И мнения участников сборов складываются в хорошую сторону.

МНЕНИЯ

Вот, например, как об этом отзываются учащиеся КСШ № 2: "Мы никогда не думали, что за эти пять дней можем сделать многое. Хорошо научиться строевой подготовке, шагать в ногу, петь ротные песни и всегда быть готовым к любым неожиданностям. И мы хотим сказать, что эти сборы нам очень понравились и мы считаем, что учебно-полевые сборы необходимы для всех ребят, для будущих защитников Республики Казахстан. А также хотим поблагодарить нашего ротного командира — Исламова Павла Ахатовича (Щербаковская СШ) и поздравить его с получением нового звания "капитан". Взводных командиров — Тажитаева Балгабая Елубаевича (Каройская СШ), Сеита Куделлина (КСШ № 2) и заместителя командира Ермекова Азамата за оказанную помощь в учебно-полевых сборах".

А вот мнение о сборах юнармейцев из СШ им. Сейфуллина: "Нам , ребятам, эти учебно-полевые сборы очень понравились. Конечно, в первые дни было трудно, но мы со временем привыкли к недолгой армейской жизни. Эти сборы многому научили нас. К примеру, быть дисциплинированными, терпеливыми и выносливыми. К тому же на этих сборах мы познакомились с большим количеством ребят и, конечно, стали дружными. Командиры к нам относились по уставу ВС РК. В конце сборов у нас проходили смотры строя и песни, где все участники показали, чему научились за эти пять дней".

Все мы хотим выразить огромную благодарность лицам, организовавшим для нас такое учение, в котором можно испытать себя в качестве будущего военнослужащего Республики Казахстан. И мы надеемся, что такие сборы будут проводиться почаще.

Ербол ШОРАЕВ,
Алмас ШАЙМЕРДЕНОВ,
ученики 11 класса КСШ № 2.

Уроки казахского языка

Ұ-Ү дыбыстары

Парные гласные звуки Ұ-Ү

В печати на письме

Ұұ Ұұ

Ұ - специфический твердый, узкий, губной гласный звук. Он произносится кратко, как нечто среднее между о и у.

Прочитайте вслух несколько раз следующие слова, обратив внимание на правильное произношение: ұя, тұр, құс, жұмыртқа, ұқ, құм, бұтақ, құлын, бұзау, құрт, сұлу, ұл.

Обратите внимание. Нельзя звук Ұ произносить как русский звук У. Неправильное произношение изменяет смысл слов.

Ұ У

ұлы - великий, улы - ядовитый, сұлы - овес, сулы - водянистый, тұр - стоит, тур - тур.

Жаттығу. Упражняйтесь в правильном чтении вслух и письменно переводите следующие предложения, пользуясь данным ниже словарем.

1. Это что? - Это гнездо.
2. Это что? - Это яйцо.
3. Где сидит птица? - Птица сидит на ветке.
4. Сания, привяжи теленка.
5. Сауле, принеси муку.

Сөздік

байла - привяжи, құс - птица, бұзау - теленок, сұлу - красивый, бұл - это (этот, эта), тұман - туман,
бұтақ - ветка, тұр - стоит (стой), жұмыртқа - яйцо, ұқ - пойми (понять),
құлын - жеребенок, ұл - сын, құм - песок, ұн - мука,
құрт - курт, ұя - гнездо.

Запомните! В казахском языке местоимение **кім** употребляется только по отношению к человеку, во всех других случаях употребляется местоимение **не.**

Ү - дыбысы. Специфический, мягкий, узкий, губной гласный звук.

Прочитайте вслух следующие слова, добиваясь правильного произношения: күн, түн, үн, үлкен, үй, үйрен, жүр, гүл, жүз, жүзім, күз, күміс, түр, жүзік, үш.

Фонетические пояснения.

Звуки ұ-ү составляют между собой пару по твердости и мягкости. Оба эти звука краткие, неполного образования. По положению языка оба узкие. При произношении звуков ұ-ү губы округляются и выпячиваются вперед, но своими корнями они не сжимаются, а слегка расходятся. Например: ұш (лети), үш (три). Ұ употребляется в твердых словах слова. Ү употребляется в мягких словах. Оба звука встречаются в первых слогах слова. Поупражняйтесь четко произносить твердые и мягкие слова с буквами ұ и ү. Сравните, как неправильное произношение изменяет смысл слов.

Ұ Ү

тұр - встань, стоит, стоят
түр - вид,
сұр - серый, сүр - вяленый,
ұш - летай, үш - три.

Сөздік

гүл - цветок, күміс - серебро,
жүз - сто, күн - день,
жүзік - кольцо, түн - ночь,
жүзім - виноград, үй - дом,
жүр - пойдем, ходит, үйрен - научись (научиться),
күз - осень, үлкен - большой.

Тапсырма. Выучите данные выражения.

Хал - жағдайыңыз қалай? - Как вы живете?
Денсаулығың қалай? - Как твое здоровье?
Денсаулығыңыз қалай? - Как Ваше здоровье?
Көңіл -күйің қалай? - Как ты себя чувствуешь?
Көңіл күйіңіз қалай? - Как Вы себя чувствуете?
- Рахмет! - Спасибо!
Тамаша - прекрасно!
Өте жақсы - Очень хорошо!
Өз хал-жағдайың қалай? - Как сам поживаешь?
Өз хал-жағдайыңыз қалай? - Как Вы сами поживаете?
Үй-ішің тегіс аман ба? - Как поживает Ваша семья?
- Бәрі аман-сау? - Все живы, здоровы?
- Не жаңалықтар бар - Что нового?
- Ешқандай жаңалық жок - Ничего особенного.
Бәрі бұрынғыша - Все по-прежнему.

ИНФОРМИРУЕТ 01

КОГДА ВИНОЙ СТАНОВИТСЯ БЕЗДЕЙСТВИЕ

Обстановка с пожарами в Нуринском районе в настоящее время остается напряженной. Если сравнить с этим же периодом прошлого года, то стоит отметить рост пожаров. В данный момент сотрудниками Государственного пожарного надзора проведено пожарно-техническое обследование 56 объектов, состояние которых, к сожалению, остается неизменным, хотя к руководителям объектов принимаются жесткие меры.

Многие руководители не принимают всерьез степные пожары, которые участились еще до начала сенокосной кампании, не уделяют должного внимания защите от пожаров сельскохозяйственных объектов. Пожарная и приспособленная техника находятся в неисправном состоянии, не выделено запаса ГСМ для целей пожаротушения. Многие пожарные машины используются не по назначению. В с. Казгородок пожарная машина была продана, без уведомления об этом ГПС ПЧ-39, в с. Байтуган пожарная машина уже который год остается в неисправном состоянии, и никто ее не может списать с баланса. Хотя можно отметить положительные стороны в этом отношении в селах: Заречном, Изенда и Щербаковском, которые приняли своевременные меры по тушению пожара на пожарных машинах, происшедших в этих селах, однако об оперативном реагировании пока еще говорить рано,

Практически все сельские акимы не уделяют должного внимания на возникновение степных пожаров, не организовывают их тушения, не ставят вопрос выделения средств на содержание пожарной техники, за исключением акима с. Ивановка в лице Ж.К. Ашимова, который организовал взнос с населения и поставил на ход пожарную машину. Во всех сельских акиматах отсутствуют первичные средства пожаротушения, многие здания акиматов находятся в аварийном состоянии. Во всех отношениях надо отметить акиматы сел Шахтер и Жараспай, которые не уделяют должного внимания по устранению нарушений. За систематические нарушения правил пожарной безопасности привлечены к административной ответственности акимы сел: Байтуган — Ж.Е. Кожуханов, с. Изенда — Б.К. Мустафин, с. Шахтер — А. Балмагамбетов.

С началом жарких дней участились пожары в поймах реки Нура. Так, в результате пожара происшедшего в с. Ивановка из-за неорганизованности и несвоевременно принятых мер акимом, руководителями ПК "Квант" пожар распространился на площади 400 кв. метров. Меры по ликвидации пожаров начались приниматься только по приезду инспекторов и дежурного караула ПЧ-39 ГПС, когда все руководители находились в данное время в хозяйстве.

Своевременно не занялись тушением пожара степного массива в с. Шахтер. Бригадиры, агроном и главный инженер данного сельского хозяйства благодаря своему бездействию позволили загореться опоре линии электропередач в бригаде № 2.

Безответственно отнеслись к огню руководители ОАО "Урожайное", происшедшего в с. Майоровка, где из-за непринятия своевременных мер по тушению пожара вдоль реки Нура сгорело 400 кв. метров кустарников.

В связи с этим руководство ПЧ-39 ГПС обращается к руководителям хозяйствующих субъектов, крестьянским хозяйствам с требованием подготовить приспособленную технику, пожарные машины и до начала периода сенокосной кампании обеспечить исправность искрогасителей двигателей внутреннего сгорания, которые будут применяться на период сенокоса, также принимать своевременные меры по ликвидации степных пожаров.

Кроме того, напоминаем , что в соответствии с "Законом о пожарной безопасности Республики Казахстан" ст. 25 "Права и обязанности организации в области ПБ" обеспечение пожарной безопасности и пожаротушения возлагается на руководителей организации.

Организации, независимо от форм собственности и ведомственной принадлежности, имеют право:

— создавать, реорганизовывать и ликвидировать в установленном порядке подразделения противопожарной службы, которые содержат за счет собственных сил и средств, в том числе на основе договоров с органами *противопожарной службы;*

— получать информацию по вопросам пожарной безопасности, в том числе в установленном порядке от органов управления и подразделений противопожарной службы.

Организации, независимо от форм собственности ОБЯЗАНЫ:

— соблюдать требования пожарной безопасности, предъявляемые сотрудниками Государственного пожарного надзора;

— самим начинать тушить пожар и проводить первоочередные аварийно-спасательные меры и другие необходимые работы;

— заблаговременно определять степень риска в деятельности организации и граждан, обучения мерам пожарной безопасности и осуществления практических мероприятий в области пожарной безопасности.

Д. СУЛЕЙМЕНОВ,
инспектор ПЧ-39 ГПС,
лейтенант вн. службы.

ВСЕГДА БУДЕМ ПОМНИТЬ

НАМ ПИШУТ

Совсем недавно мы отметили очередную годовщину Победы советского народа в Великой Отечественной войне, память о которой еще долгое время будет тревожить раны ветеранов и их детей. Хочу немного рассказать о моем папе — Нурмагамбетове Жардеме, который попал на фронт будучи зрелым мужчиной, имея за плечами немалый опыт работы и с целым багажом патриотизма в сердце.

Родился он в 1903 году в селе Казгородок Нуринского района. На маме — Алимкасовой Зулкие, женился почти в тридцать лет и успел прожить с ней 46 лет, не дотянув до золотой свадьбы всего четыре года. Умер отец в 1978 году, мама прожила с нами дольше, и скончалась в 1985 году.

Сейчас, спустя так много лет, я уже мало что помню из рассказов своих родителей. Но зато хорошо знаю, что до войны отец работал машинистом и даже был награжден за отличную работу похвальными грамотами. Позже перешел на работу в райком партии, где не один год трудился на различных высоких должностях. На фронт его забрали с учебы в партшколе города Ленинграда, откуда он сразу попал в 311 стрелковую дивизию. Участвовал в самых жарких и ожесточенных боях под Сталинградом, Ленинградом и Москвой. Их дивизия даже поощрялась за мужество и стойкость командующим фронтом, а также самим Панфиловым, который возглавлял гвардию моего отца и Бауржана Момышулы.

За проявленную смелость, отец был награжден орденом Отечественной войны 2 степени и медалями: "За Победу над Германией в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг.", а также за оборону Ленинграда и Сталинграда. Еще награжден медалью "За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг" и многими другими юбилейными медалями.

После того, как он прошел курсы усовершенствования политсостава Калининского фронта, ему присвоено звание "капитан".

В 1944 году папа получил ранение. Долгое время находился в госпитале городов Минска и Новосибирска, после чего в этом же году вернулся домой.

После войны некоторое время работал на руководящем посту в городе Талдыкургане. Затем, в середине 50-х, мы, как первоцелинники из Акмолы переехали в Ахметаулы (Энтузиаст). Отец и сестра Сапара имеют даже награды за освоение целинных земель.

Здесь, на этой земле, мои родители вырастили пятерых детей, один из которых умер. Я — средняя дочь, проживаю в настоящее время в селе Черниговка, воспитываю двоих детей, старшая дочь — студентка КарГУ, сын — учащийся 7 кл. школы им. Асубаева. Мы всегда будем помнить о своем отце и деде, чтить его память и гордиться им.

С. НУРМАГАМБЕТОВА.